

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Cap. 8. Circa Simoniaë constitutionem, seu essentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

restitutio fieri debet ei, qui tradidit. Quia is adhuc retinet ius ad illud, cum non donaverit, nec habuerit intentionem transferendi illud in accipientem; sed sub conditione, & ex pacto oneroso. Suar. l. 4. c. 59. num. 2. Victoria de simo. p. 2. num. 6. Lessius l. 2. c. 35. n. 170. Nau. c. 23. n. 103.

⁴⁰ Pretium simoniae acceptum, non tamen iniuste haud est restitutioni obnoxium iure naturali diuino. Quia obligatio restituendi ob delictum, non confurgit ex delicto quolibet, sed ex peccato iniustitiae: at simonia non est iniusta, sed irreligiosa. Pretium vero simoniae simul iniuste acceptum, videlicet pro re spirituali, restituendum est tam ex iure naturali diuino, quia ex violatione iustitiae commutatur oritur restituendi obligatio. Tum quia accipiens aliquid supra

quo sibi debetur, peccat contra iustitiam, & ad restitutionem obligatur: sed accipiens pretium pro re spirituali, accipit aliquid, supra id, quod sibi debetur: Ergo. Nauar. cap. 23. num. 103. Suar. l. 4. cap. 59. num. 35. Layman. l. 4. tract. 10. cap. 8. §. 9. Lessius l. 2. cap. 23. num. 162. Sylvest. v. simon. q. 20.

Iure ecclesiastico res spiritualis simoniae accepta, non est restituenda, nisi sit beneficium Ecclesiasticum, sub beneficio autem pensio spiritualis comprehenditur. Quia videtur eadem ratio. Cetera autem spiritualia vel dimitti non possunt, ut sunt sacramenta, nisi quoad viam in ordinibus, vel non sunt dimittenda ante sententiam. Tamen quod ad pretium attinet, illud iure positivo est restituendum. rias V. Extravag. Cum de essabi. l. Lessius l. 2. c. 28. dub. 30. Layman. l. 4. r. 10. n. 85.

SECTIO SECVNDA.

De Simonia Dubia.

CAPVT VIII.

Circa Simoniae constitutionem, seu essentiam.

DVBIVM I.

An Simonia sit crimen contra iustitiam?

⁴² Est contra iustitiam.

IMONIAE vitium ita execrabile & detestandum, ut nullo modo lenitas materiae in eo sit admittenda, est contra iustitiam. Quia dispensator, cui a domino mandatum esset bona aliqua gratis erogare iniustitiam committeret, illa vendendo. Cum igitur homines rerum spiritualium domini non sint, sed solum dispensatores. 1. Cor. 4. sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei: & ex alio capite illis mandatum sit haec omnia gratis impertire Mat. 10. Gratis accepistis, gratis date: sic sane, pro illorum collatione iniuste pretium expostulare, ac recipi. Sic Sotus l. 9. de iust. q. 5. artic. 1. Valent. como tertio disput. sexta quaestio. 16. punct. 4.

⁴³ Contra iustitiam non est, quia neque contra ius respectu Dei, cum ibi eum nulla re prius non est, neque respectu eminentis spirituale donum, cum longe plus illi detur, & maioris valoris, quam pretium ab illo exhibitum. Adde, saepe vendentem spirituale

se aliqua utilitate spirituali, vel temporalis priuare: ut sibi beneficium, grana benedicta, Missam, vel sacrificium vendat, quod pro se poterat applicare. Ergo iniustitiam non committit pro his rebus pretium aliquod postulans. Ita Nauarra lib. secund. de rebus, capite secund. numero 385. Suarez lib. quart. capite 4.

Ego autem existimo, non in quolibet venditione rei spiritualis iniustitiam inueniri, sed in illa solum, ex cuius datione nullum incommodum vendens patitur, nullumque amittit emolumentum, Quia qui habens beneficium, & illo uti potens, venderet, si ne dubio se temporalis utilitate priuaret: Ergo pro damno illo pretium abique iniustitia exigere posset. Quando vero nullum damnum patitur ex bonorum spiritualium concessione, pretium exigere iniustitia erit. Quia gratis tenetur exhibere. Conseruit ex parte Lessius lib. 2. capite 35. dub. 28. numero 158. Neque obstat nomen esse beneficiorum dominum, sed ministrum, & dispensatorem Christi Domini mandatis gratis haec dona exhiberi. Quia non est minister, ac dispensator, cui necessario onus dispensandi illa bona subest: habet enim potestatem illis vendendi.

DVBIVM II.

Si constituat ex bonis propriis quis aliqui ordinando titulum, seu patrimonium, recipiatque ab illo promissionem de nihil postulando ad sustentationem: committitne simoniam?

PRaeimitto, consistere simoniam in emptione & venditione, quae absque aliqua Nomina se premitte.

re habente rationem pretij effici non possunt. Distingunt autem Doctores triplex pretium, *Munus à manu, munus ab obsequio, munus à lingua.* Porro sub munere à manu comprehenditur remissio debiti, aut remittendi debitum promissio. Unde *Capite penultimo de simonia* tam ordinans, quam ordinatus suspenduntur: eo quod petierit ordinans ab ordinando promissionem nihil ab eo postulandi in debitam sui sustentationem: eo quod sine titulo illum ordinibus intianerit; nam Episcopus ordinans vel presentans aliquem ordinandum sine titulo, illum tenetur alere. *Cap. Cum secundum, de prebend.* Ergo si petit, hanc obligationem sibi remitti postulat aliquid pretio æstimabile, ac proinde ad simoniam sufficiens. Nam requiro nūm constitutus ex bonis propriis alicui ordinando titulum, seu patrimonium, & recipiens ab illo promissionem de nihil ad sustentationem postulando, simoniam committat, vltra peccatum indebitæ ordinationis, cuius est particeps?

46 *Simoniam committit.* Simoniam committit, quia media remissione debiti constituit illi ad ordines titulum. Sicut patronus presentans ad beneficium, si promissionem peteret non exigendi redditus proculdubio simoniacus esset. Sic Nauar. *sum. capite 27. num. 158. Suar. l. 4. de simon. capite 38. num. 5.*

47 *Non committit simoniam.* Non quia remissio debiti non sit munus à manu sufficiens ad simoniam constituendam: sed quia datio patrimonij non est quid spirituale, nec propriè ad ordines presentatio. Ita Card. Tolet. l. 1. c. 48. n. 10.

48 *Probabilis hoc esse credo, postquam legi apud eundem Cardinalem numero 12. ita à Sacra Pœnitentiaria fuisse determinatum, scilicet, non incurrere simoniam, qui ordinatur accepto patrimonio, & pacto adhibito de illo alienando, vel rescindendo.*

principaliter fiant, sit sufficiens ad simoniam contractum constituendum?

Sufficiens est. Quia ait Div. Thom. 2. 2. q. 100. artic. quinto a. 5. ad 3. *Et quodlibet 8. a. Est sufficiens.* 11. illicitum esse ire ad Ecclesiam propter distributiones quotidianas principaliter tanquam propter finem: quamvis non, si propter eas eatur, tanquam propter finem secundarium. Sic Gabr. in 4. distinct. 25. q. 2. Adrian. quodlib. 9. Nauar. *sum. capite 23. numero 101. Conar. lib. 1. Variar. cap. ult. numero 3.*

Non est sufficiens: Quia seclusa pactione, emptio & venditio esse non potest, & Sufficiens consequenter neque simonia. Imò neque ad peccatum mortale qui hæc ageret, damnandus esset: sicut qui propter vanam laudem principaliter recitaret, aut erogaret elemosynam, non damnatur lethalis pactione: sed solum ei dicitur, *Recepisti mercedem tuam.* Ita Sorus l. 9. de iust. quest. 6. artic. secund. Victoria *relect. de simonia, numero 33. Valent. d. 6. questio. 16. pun. 3. Farinac. l. 1. cons. 75. num. 8. alios citans. Suar. l. 4. de simon. c. 44. n. 11.*

Porro datio spiritualis propter temporale, aut è contra principaliter constituit simoniam, calu, quo aliqua pactio interueniat: nam seclusa pactione, certum est, emptionem & venditionem esse non posse, & consequenter neque simoniam. Et iuxta hanc doctrinam explico textum in *Cap. Tua nos, de simonia*: ubi de eo, qui ad Canonatum rogatus admitti, dicitur si ea intentione datur, ut per temporalia bona spiritualia valeat adipisci: & Clerici, qui eum in fratrem admittunt, non essent eum, nisi commoda temporalia perciperent, admissuri: sine dubio tam iste, quam illi apud districtum Iudicem culpabiles iudicantur. Explicari enim debet de intentione, qua per temporalia bona, tanquam per pretium spiritualia valeat adipisci: non de intentione, qua per temporalia bona liberaliter donata, spiritualia consequi sperat.

D V B I V M I I I.

Si spirituale principaliter detur ob munera, & obsequia temporalia: propter spirituale consequendum impertiantur: sufficitne ad contractum simonia constituendum?

49 *Nonnulla suppono.* Suppono, emptionem, & venditionem que ad simoniam requiruntur, debere esse contractum onerosum, quare si gratis, & absque aliqua obligationis legalis impositione detur pecunia, vel aliquid aliud donum prestetur, simonia non est. Hæcque ratione defendo famulum episcopo seruientem absque stipendio, quia medio illo obsequio gratis & absque pacto exhibito, intendit animum illius conciliare, ut beneficio vacaturo donetur. Tolet *capite 90. numer. 4. Valentin. p. 3. d. 6. q. 16. punct. 3.* Dubito tamen an si spirituale principaliter detur ob hæc munera, & obsequia temporalia, vel è contra hæc obsequia, & munera temporalia propter spirituale consequendum

D V B I V M I V.

An sit aliqua donatio gratuita, vel onerosa temporalis pro spirituali iure Ecclesiastico prohibita sub simonia specie?

53 *Prohibita est.* Et prohibita. Quia *Cap. 1. de simonia* Pontifex Gregorius prohibet donari aliquid ab eo, qui ordinatione vel usu pallij. Et quia Trident. sessio. 21. cap. 1. ait: *Quoniam ab Ecclesiastico ordine omnis auaritia suspicio abesse debet, nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam Clericalis tonsuræ nec pro dimissionibus, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque causa, etiam sponte oblato.* Episcopi, & alij Ordinum collatores, & eorum ministri quouis pretextu accipiant. Sic Suar. *item. 1. de Relig. l. 4. c. 49. numero 1. asseren.*

asserens donationem hanc gratuitam prohibitam esse intuitu Religionis, & tanquam simoniacam donationem tam ex sponte recipiētis, quam conferentis. Plures Doctores contestantur.

54
Non est
prohibita.

Prohibita non est. Quia nulla donatio onerosa, quae venditio, vel emptio non sit (loquor extra beneficiorum materiam) est prohibita intuitu Religionis, nec simoniaca in foro conscientiae; nam in externo foro quodcumque donatio fiat cum onere dandi spiritualia, nisi iam sit ab Ecclesia approbata, semper dari praesumitur pro ipso spirituali in commutationem: ac proinde ut simoniaca puniatur. In foro tamen conscientiae simonia non erit; sed vel iniustitia, vel aliud vitium. Ita Palao tom. 3. d. 3. de simon. pun. 5. a. n. 1. erudite admodum quaestionem versans.

55
Idem de-
fendo.

Idem defendo, Quia Gregorj prohibitio videtur esse declarata in Cap. sicut Episcopum 1. q. 1. ubi non prohibetur ordinato, quin possit aliquid sponte tribuere: sed prohibetur, si ex pacto, aut exactus, & petitus donet. Porro ad locū Tridentini respondeo, si illae oblationes, & munera sponte conferantur, & non in commutationem, nullam simoniam etiam ex Ecclesiastico iure committi, quia finis, ob quem haec omnia Concilium progit, non est simonia, sed avaritiae affectus, ut ex principio illius decreti constat; intendit enim, ab Ecclesiastico ordine omnem avaritiae suspensionem abesse. Quod vero postea adiecit, contrarias taxas, & consuetudines simoniacae pravitati favere, in causa non est, ut dicamus, esse simoniacas; sed simoniae favere, quatenus avaritiae radix est, & fomentum simoniae. Est igitur huiusmodi transgressio avaritiae vitium, ob cuius commissionem, si in gravi materia sit (qualis illa ceteri debet, quae ad animum corrumpendum sufficit) poena excommunicationis infligitur. Haec enim imposita erat in Concil. II. Barcha. cap. 3. & in hoc Trident. decreto censetur renouata.

DVBIVM V.

An gratuita donatio temporalis pro spirituali prohibita sit ut simoniaca in decreto Tridentini sessio. 24. cap. 18.

56
Prohibita
est uti simo-
niaca.

Prohibita est, quia ibi prohibentur examinatores synodales occasione examinis in beneficiis facti, quidquam ante, vel post recipere, alioquin simoniae vitium incurrisse dicuntur tam ipsi examinatores, quam dantes; à qua simonia absolvi nequeunt, (scilicet dantes) nisi dimissis beneficiis, quae quomodocumque antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Ex quibus verbis gratuita etiam donatio prohibetur, siquidem sunt ita absoluta. Sic Suarez tom. 2. p. 1. de Relig. lib. 4. quare. capite 49. num. 7.

57
Non est

Non est prohibita ut simoniaca. Quia non colligitur ex hoc textu liberalem donatio-

nem damnari, imò neque illam, quae in stipendium datur: cum nullum verbum sit in eo decreto talem prohibitionem declarans. & mandatum quoad fieri possit, benignius interpretari debeamus, praecipue in gravissimo simoniae vitio, cui gravissima poena sunt impositae. Ita Navarra l. 2. de res. cap. secund. nu. 188. Petr. Ledel. p. 2. sum. 17. 7. cap. 1. concl. 7. Palao tom. 3. d. 3. de simon. pun. 5. n. 3. & alij.

His haerens, affirmo, prohibitionem Concilij intelligendam esse de receptione per modum pretij, & commutationis vnius rei sum. mensi. pro alia, non de datione gratuita, vel de receptione in stipendium. Vel certe prohibetur examinatores, aliquid recipere pro approbatione concedenda: hoc enim esset recipere pro iure spirituali ac beneficium, cum per approbationem ius acquiratur approbato ad beneficium obtinendum. Certe Navar. conf. 67. de simonia, asserit, generale esse, nonquam simoniam committi absque pacto, & conventionem praecedente: & adici, simoniam non esse aliquod minus examinatores impertire, non ut approbatur idoneus, cum sit sufficiens: sed ad eorum benevolentiam captandam.

DVBIVM VI

Committitur simonia, si quis promittens dare spirituale pro temporali non habet implendi intentionem?

Certum est, ad simoniam requiri studio- 59
sam, id est, deliberatam voluntatem emendi, vel vendendi, hoc est, commutandi tempo- 60
rale pro spirituali. Quae licet verum an promissio dandi spirituale pro temporali absque intentione implendi promissum veram perpetret simoniam?

Committitur simonia vera, etiam ex parte illius, qui intentione non habet dandi promissum temporale pro spirituali, quia sic promittens intendit media sua promissione licet ficta, & deceptorie obligare alium ad dandum v. gr. beneficium: & est contra promittens fidei beneficium intendit alium ad temporale exhibendum. Ergo iam aliquo temporali vnius spirituale, consequitur: siquidem ipsa promissio temporalis est, & pretio aestimabilis: quia onerosa, & multis periculis obnoxia. Sic Navarra comment. ad Cap. ultimum de simon. num. 10. & sum. c. 2. n. 106.

Non committitur simonia conventionalis 61
Quia carens animo donandi spirituale. Non com- 62
le pro temporali, aut est contra donandi spirituale pro temporali, caret etiam animo emendi, vel vendendi, emptio enim & venditio est latio, & commutatio vnius pro alio. Igitur esse non potest simoniacus, ex recepta simoniae definitione. Peccat tamen gravissime qui sic contrahit, quia alium inducit ad simoniam saltem mentalem, & externam opus

opus simoniacum facit: non tamen penas à iure infligtas simoniaci incurrit. Ita Ceter. 20. 2. opuse tr. 9. q. 2. Sotus de inst. l. 9. q. 8. m. 1. Tolet l. 3. c. 9. n. 4. Nauar. l. 2. de rest. c. 2. diff. c. 12. n. 39. 1. Lessi. l. 2. c. 3. 5. dub. 1. Suar. ro. 1. de Relig. l. 4. c. 4. 2. n. 4. Manual. de simon. c. 56. num. 6. Valent. d. 6. q. 16. pun. 5.

62
Hanc communem sententiam defendo. Nam licet promissio illa facta pretio sit æstimabilis, non tamen offertur in pretium beneficii receptis est conditio, qua pretium offertur; conferens enim beneficium non id confert pro promissione, sed pro re promissa. Alias esset simonia realis, quotiescumque beneficium daretur, existente aliqua promissione de pecunia pro illo soluenda, siue non; quia illa promissio aliquid reale pretio æstimabile est, in cuius virtute datur beneficium.

CAPVT IX.

Circa obiectum seu materiam simoniae.

DVBIVM VII.

An in casu urgentis, vel extremae necessitatis possit pretium pro Sacramento administrationis offerri?

63
Nonnulla resolo.

RESOLVO materias spirituales in multiplici esse differentia. Alia sunt sacramenta, alia sacramentalia. Alia sunt de foro externo, & iudicialia, alia de conscientiae foro. Profecto indubitatum est, simoniam esse venditionem potestatis communicandi Spiritum sanctum visibiliter, & venditionem gratiae sanctificantis, characteris Sacerdotalis, & similium. Vnde si seruum Christianum quis venderet, quia Christus annus est. simoniacus esset, quia virtualiter vendit baptismum. Idem dicendum de omnibus sacramentis, simoniam scilicet, esse, pro illis pretium exigi. Cap. cum Ecclesia, de simon. & alibi passim. Quaeritur autem, an in casu urgentis, vel extremae necessitatis possit pro Sacramento administrationis pretium offerri?

64
Potest quidem.

Potest quidem, quia parvulo extreme indigenti pium est emere baptismum, ne æternum pereat. Sic Sotus l. 9. de inst. q. 6. articulo primo.

65
Non potest.

Minime potest, quia illa oblatio pretij est interdulec mala: donum enim Dei non licet pecunia possideri. Vnde nequit pecunia offerri alicui iniuste neganti sacramenti administrationem, ut ab ea iniustitia desceat. Quia non alia via desistit ab iniustitia, quam concessione sacramenti. Cum ergo ob concessionem sacramenti offerri pecunia non

possit; neque etiam pro cessatione ab ea iniustitia. Ita Palud. in 4. dist. 25. q. 5. num. 15. Vgolin. de simon. tab. 1. cap. 35. Suar. tom. 1. de Relig. l. 4. cap. 9. à numero 7. & alij communiter.

Existimo, Soti assertionem parum, aut nihil probabilitatis habere. Ceterum etsi seculorum cuncta sententia vera omnino sit, potest quidem pecunia offerri neganti iniuste sacramentum, non pro ipsa sacramenti datione, & in eius commutationem; sed in sustentationem personae, & ad eius voluntatem inflectendam, ac benivolentiam captandam, quia tunc non emitur sacramentum, cum non detur pro illo quasi in illius commutationem. Certe si tibi licet, obligatum ministrare sacramentum mouere, & excitare minus, ac terroribus, affirmando te denunciatum superiori illius iniustitiam, cur non licebit blanditis, & pecunia eundem inflectere? Mecum Valent. d. 6. q. 16. pun. 3. Lessi. l. 2. c. 35. dub. 7. num. 39. Valquez de scandalo, q. 43. a. 8. num. 59. Basil. de Leon. l. 5. de matr. cap. 13. §. 6. n. 32.

DVBIVM X.

In casu utilitatis potius quam necessitatis, potestne quis sine simonia periculo pretium offerre pro Sacramento administrationis, licet ex primat, se pecuniam in Sacramento commutationem non tribuere?

Minime potest, quia dans pecuniam perniciem illam administrationem, censetur ab illis, qui consensum sunt, simoniacus, & illius criminis cooperator, à quo scandalo, excusari non potest, nisi ex urgentissima causa. Sic Doctores communiter.

Potest profecto, quia si ille suam intentionem manifestet, dicatque, se non dare pecuniam in Sacramento commutationem, sed ne ad redimendam vexationis causam, hoc est, ad benivolentiam ministri captandam, ut pravam deponat voluntatem; non est simoniacum pecuniam sic petenti in qualibet utilitatis gravis occasione tribuere. Ita Valquez de scand. q. 43. a. 8. dub. ult. num. 61. Valent. d. 6. q. 16. pun. 3. Suar. tom. 1. de Relig. l. 4. c. 19. n. 7. Gloss. ad cap. Dilectum. Cap. Ad aures, de simon. Cap. Quæstionem 1. q. 3. Anton. ad Cap. Dilectus, Redoan. p. 3. de simon. cap. 11. num. 6.

Idem affirmo. Nam talis datio simpliciter est bona, & ob bonum finem, nullatenusque est in se prohibita: & ex alia parte ad peccatum alterius non concurrat. Exemplo sacerdotis in peccato existentis ac male administrantis: quem non tenetur parochianus vitare in confessione neque in communione, in aliisque Sacramentis.

DVBIVM